

Autor: r.pr. dr Wojciech Lamik

OPINIA

Ośrodka Badań, Studiów i Legislacji Krajowej Rady Radców Prawnych

dot. projektu z dnia 19 lipca 2024 r. ustawy o zmianie ustawy o świadczeniu usług drogą elektroniczną oraz niektórych innych ustaw

I. Wprowadzenie

Dotyczy: Projekt z dnia 19 lipca 2024 r. ustawy o zmianie ustawy o świadczeniu usług drogą elektroniczną oraz niektórych innych ustaw (dalej: „**Projekt Ustawy**”).

Projekt Ustawy związany jest z rozpoczęciem stosowania Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2065 z dnia 19 października 2022 r. w sprawie jednolitego rynku usług cyfrowych oraz zmiany dyrektywy 2000/31/WE (akt o usługach cyfrowych) (dalej: „**DSA**”). Projekt Ustawy dotyczy przede wszystkim nowelizacji ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną (Dz.U. z 2020 r. poz. 344) (dalej: „**UŚUDE**”), ale proponuje również zmiany w innych aktach prawnych.

Projekt Ustawy przede wszystkim uzupełnia następujące aspekty, jakie wynikają z DSA, ale wymagały celem doszczegółowienia przepisów krajowych, to jest przede wszystkim:

- 1) nakazy podjęcia działań przeciwko nielegalnym treściom oraz nakazy udostępniania informacji o usługobiorcy,
- 2) powołanie koordynatora ds. usług cyfrowych,
- 3) procedury certyfikacji podmiotów do spraw pozasądowego rozstrzygania sporów,
- 4) procedury przyznawania statusu zaufanego podmiotu sygnalizującego,
- 5) procedura przyznawania statusu zweryfikowanego badacza,
- 6) sprecyzowanie kwestii związanych z odpowiedzialnością dostawców usług pośrednich, w tym kwestie nakazów wydawanych przez organy administracji publicznej albo sądy, prowadzenie postępowań kontrolnych przez koordynatora ds. usług cyfrowych,
- 7) kwestie odpowiedzialności cywilnej przez dostawców usług pośrednich i postępowania przed sądami,
- 8) procedura składania skarg na dostawców usług pośrednich,
- 9) kwestie związane z administracyjnymi karami pieniężnymi.

II. Uwagi

Poniżej znajdują się uwagi do Projektu Ustawy.

Nakazy podjęcia działań przeciwko nielegalnym treściom, nakazy usunięcia ograniczeń nałożonych przez dostawcę oraz nakazy udostępniania informacji o usługobiorcy

Pozytywnie należy ocenić rozbudowanie przepisów dotyczących nakazów przeciwko nielegalnym treściom (Rozdział 2a projektowanej ustawy), zgodnie z postulatem zgłaszanym w doktrynie (zob. np. R. Skibicki [w:] Akt o usługach cyfrowych. Komentarz, red. J. Gołaczyński, R. Skibicki, Warszawa 2024, art. 9.). Niezrozumiałe jest jednak łączenie różnego typu nakazów w jeden artykuł co pogarsza czytelność samej ustawy (np. nakazy w zakresie dóbr osobistych – art. 11 a ust. 1-2 projektowanej ustawy) jak i nakaz usunięcia ograniczeń przez usługobiorcę (art. 11a ust. 3 projektowanej ustawy). Sugerowane byłoby rozdzielenie tych nakazów względem osobnych artykułów.

Niezrozumiałe pod względem skutecznej ochrony przed naruszeniem dóbr osobistych, jak również praw własności intelektualnej jest wprowadzenie terminu na wystosowanie nakazu, o którym mowa w art. 11a ust. 4-6 oraz art. 11b ust. 3-4 projektowanej ustawy.

Zastanawiająca jest relacja przepisów o nakazach względem art. 439 KC, co wydawało się dotychczasową ich podstawą (np. wyrok SA w Krakowie sygn akt I ACa 1494/15, sprawa portalu Chomikuj.pl). Wydaje się, że przepis ten dalej będzie operacyjny, chociaż jego zastosowanie będzie musiało się mieścić w ramach wymogów art. 9 ust. 2 DSA.

Kwestie proceduralne

Zgodnie z projektowaną ustawą, w zakresie naruszeń prawa własności intelektualnej oraz praw ochrony konsumentów, zaproponowano procedurę wydawania nakazów blokowania dostępu do nielegalnych treści w formie decyzji administracyjnej.

Jeśli chodzi o nakazy blokowania dostępu do nielegalnych treści, decyzje te mają być wydawane stosownie przez Prezesa Urzędu Komunikacji Elektronicznej (UKE) albo Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (UOKiK).

Należy uwzględnić, że w przypadku postępowania odwoławczego, w procedurze administracyjnej, sąd administracyjny:

- 1) nie przeprowadza postępowania dowodowego;
- 2) nie dokonuje ustaleń dotyczących stanu faktycznego;
- 3) nie zapewnia możliwości uzupełnienia postępowania dowodowego.

To ograniczenie w postępowaniu administracyjnym:

- 1) nie zapewnia właściwej ochrony prawnej uczestników postępowania, w sprawach u podłoża których występują kwestie cywilnoprawne mogące mieć wpływ na wynik

- innych postępowań (np. spory dotyczące stwierdzenia, komu przysługują prawa własności intelektualnej) lub stosunków cywilnoprawnych;
- 2) może spowodować, że decyzję będą wymagały ponownego rozpoznania przez Prezesa UKE lub Prezesa UOKiK, co wpłynie na wydłużenie postępowań i stoi w sprzeczności z projektowanym rozwiązaniem, którego celem zdaje się być szybkość postępowania;
 - 3) może doprowadzić do większego obciążenia organizacyjnego urzędów.

Art. 11b UŚUDE (Projekt)

Warto rozważyć przekazanie kompetencji wydawania nakazów blokowania dostępu do nielegalnych treści na rzecz sądów powszechnych, zamiast Prezesa UKE. U podstaw naruszeń prawa własności intelektualnej stoją niejednokrotnie zawile stosunki cywilno-prawne. Z uwagi na skomplikowanie tego typu spraw utworzone zostały specjalne wydziały sądów powszechnych ds. własności intelektualnej. Utworzenie wyspecjalizowanych wydziałów ds. praw własności intelektualnej, potwierdza wymóg posiadania szczegółowej wiedzy z tego zakresu i ścisłej specjalizacji przy rozpatrywaniu tego rodzaju spraw. Wydanie nakazu, że prawa własności intelektualnej zostały naruszone, powinno zostać poprzedzone uznaniem, że te prawa przysługują danemu podmiotowi, gdzie w przypadku sporów na tym tle właściwym powinien być wyłącznie sąd powszechny.

Dodatkowo wartym rozważenia jest również wprowadzenie nowego rodzaju wydziału sądu, bądź utworzenia nowej jednostki sądu (na wzór Sądu Rejonowego w Lublinie), która w całości będzie się specjalizowała wydawaniem nakazów we wszystkich sprawach objętych projektowaną kompetencją Prezesa UOKiK i UKE. Umożliwi to uniknięcie kolizji i wątpliwości kompetencyjnych gdy np. nielegalna treść dotyczy naruszenia zarówno dóbr osobistych jak i praw własności intelektualnej lub praw konsumentów.

Art. 11a ust. 14 UŚUDE (Projekt)

Treść projektowanego przepisu Art. 11 a ust. 14 UŚUDE uniemożliwia sądowi przeprowadzenie pełnego postępowania dowodowego, podczas gdy może to być istotne dla rozstrzygnięcia sprawy. Warto rozważyć możliwość przeprowadzenie pełnego postępowania dowodowego wg uznania sądu, jeżeli jest to istotne dla rozstrzygnięcia sprawy.

Art. 11a ust. 13 oraz art. 11b ust.8 UŚUDE (Projekt)

Treść projektowanych przepisów art. 11a ust. 13 UŚUDE oraz art. 11b ust. 8 UŚUDE przewiduje 24 godziny na przekazanie przez dostawcę materiałów dotyczących wniosku. Przez brak prowadzenia działalności w soboty i niedziele, należy przyjąć, że termin ten jest za krótki. Przez analogie do regulacji dot. ochrony danych osobowych, należy rozważyć wprowadzenie terminu wynoszącego 72h, a w najlepszym rozwiązaniu 2 dni robocze.

Art. 11c ust. 1 UŚUDE (Projekt)

Treść projektowanych przepisów art. 11c ust. 1 UŚUDE może stać w kolizji do przepisów innych ustaw, na podstawie których Policji (art. 21 c ustawy o policji) przysługują uprawnienia bezpośredniego uzyskiwania informacji.

Inne aspekty:

Ponadto pozytywnie należy określić dopuszczenie wymogu określenia zakresu uniemożliwienia dostępu do wspomnianej nielegalnej treści przez Sąd, o czym mowa w art. 11a ust. 18 projektowanej ustawy. Sąd wspomniany zakres może, a nie musi ustalić. Dopuszczalne zatem staje się zatem stosowanie nakazów ogólnych tzw. nakazów osiągnięcia sukcesu (niem. Erfolgsverbot), co pomimo dopuszczenia ich w orzeczeniu TSUE w sprawie UPC Telekabel Wien, jest wciąż wątpliwe pod względem swobody prowadzenia działalności gospodarczej dostawców usług hostingu jak i stosowanego w prawie UE „testu jakości ustawy”.

(-) r.pr. dr Wojciech Lamik